

ת"פ 15626/11/13 - מדינת ישראל נגד א ד

בית משפט השלום בקריית גת

ת"פ 15626-11-13 מדינת ישראל נ' ד

בפני	כב' השופטת הבכירה רובין לביא
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	א ד

החלטה

1. בפני טענת הסניגורית כי אין להשיב לאשמה.

2. האשמה המיוחסת לנאשם הינה כי בתאריך 6/11/2013 בשעה 12:30 או בסמוך לכך, בסניף קופת חולים "מאוחדת" שברחוב הגבורה 11 באשקלון, איים על הגב' סימונה אבוטבול (להלן: "סימונה"), אשר עובדת במקום כמזכירה רפואית, בפגיעה שלא כדין בגופו ובגופם של אחרים בכך שאמר לה: "נשבע לך, אני יהרוג את הילדים ואת אשתי ואני אתאבד" וזאת בכוונה להפחידה או להקניטה. במעמד שתואר לעיל היה הנאשם תחת השפעת אלכוהול - עבירה בניגוד לסעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

3. הסנגורית טוענת כי אין להשיב לאשמה שכן, לא ניתן להרשיע על סמך עדותה של פקידת קופת החולים שבעדותה חזרה ואמרה מספר פעמים ששיערה שכוונת הנאשם הייתה לאשתו ולילדים ולפיכך כך כתבה בדיווח, אך חזרה שוב ושוב על המינוח "אותם" ורק לאחר שהסנגורית רעננה את זכרונה, אמרה שהסיבה מכיוון ששיערה שיכול לפגוע, באשתו ובילדים. עוד טוענת הסנגורית כי ביהמ"ש אינו יכול להרשיע את הנאשם, על פי עדות יחידה זו, שהיא מבולבלת ומלאת סתירות ושאין לה תימוכין נוספים כאשר העדה חוזרת ואומרת שהנאשם מעולם לא התבטא כך בפניה וכי הייתה מודעת לכך שהוא מדבר מתוך ייאוש ואין לו שום כוונה לאיים מה עוד שרק העריכה שמתכוון לאשתו ולילדים והשאלה אם מדובר בזיקת עניין לצורך עבירת האיזמים..

המאשימה טוענת כי בשלב זה בודקים רק ראיות לכאורה שקיימות וכי מדובר בעדה שהיא מזכירה רפואית, ואין שום סתירה בין העדויות. עוד טוענת המאשימה כי הנאשם דיבר על הקושי שלו עם אשתו והילדים ומיד אח"כ אמר שיהרוג אותם ויתאבד, ואלה ראיות לכאורה ואף יותר מכך ולכן הנאשם צריך להשיב לאשמה.

4. **מטעם המאשימה העידו:** סימונה אביטבול (ע"ת 1), מלכה לוי (ע"ת 2) וכן הוגשה אמרת הנאשם (ת/1).

5. עדותה של סימונה אביטבול (ע"ת 1):

היא מזכירה רפואית בקופת חולים מאוחדת באשקלון ובתאריך 7/11/2013 מסרה הודעה על אירוע מיום קודם. עובדת שם 15 שנה, מכירה גם את הנאשם, מטפלת באשתו שהיא חולה אונקולוגית.

בתאריך 6/11/2013 הנאשם הגיע למרפאה, היא ישבה במשרד עם עוד עמיתה שלא היתה באותו יום, הנאשם התלונן שאשתו לא במיטבה ומרגישה גרוע, אין מי שיעזור לו בארגון הילדים והוא מיואש ומה קורה עם עובדת סוציאלית.

הוא אמר הדברים מתוך ייאוש וזעקה לעזרה שכן המערכת לא מטפלת בו.

הנאשם מכיר אותה, במסגרת תפקידה, וכי היא נמצאת בקשר עם עובדת סוציאלית כדי לדאוג למסגרת סיעודית לאישה. היה נואש ואמר שאינו יכול והוא צריך עזרה ונשבע שאם לא, הוא יהרוג אותה ויתאבד, יהרוג את הילדים ויתאבד. הוא אמר: "**נשבע לך, אם לא יעזרו לי אני אהרוג אותה ואת הילדים ואתאבד**". שאלה אם שתה משהו, אמר שקצת. הבינה שמדבר מתוך שכרות. יצאה החוצה, דיברה עם המנהלת שלה ועידכנה אותה במה שקרה ואמרה לה תתקשר לעו"ס כדי לדווח לה על האירוע. היא התקשרה לעובדת הסוציאלית והיא לא יכלה להגיע, אמרה שיודעת שהיא צריכה להפגש איתו ואמרה לה להגיד לו שיגיע מחר.

מצטטת את מה שהנאשם אמר לה: "**אני לא יכול יותר, אני לא יכול יותר, אף אחד לא איכפת לו, אני אהרוג אותם ואתאבד**". אין לה מושג למה התכוון כשאמר "אותם". אחר שרוענן זכרונה אמרה שדיווחה לפקידת סעד כי מבחינה הגיונית חשבה על אשתו והילדים שכן הוא דיבר קודם על הילדים, שהוא לא יכול לטפל בהם ועל אשתו שהיא זרוקה על הרצפה.

היא מודעת למצבה של אשתו מאז שחלתה, 5-6 שנים, ויש להם את מספר הטלפון שלה אם הם צריכים אותה דחוף. הנאשם כל הזמן דאג לאשתו, כל הזמן פנה אליהם כדי להסתייע בהם, והסתייע בהם המון. הנאשם טיפל באשתו מאוד יפה. אשתו הפכה לסייעודית אך לא קיבלה סיוע מאחר ומדובר בפרוצדורה שלוקחת הרבה זמן.

הוא לא התבטא כך בעבר, ובמקרה זה היה נואש שכן הוא לא היה יכול להתמודד עם מצבה של אשתו. התקשרה אליו בשעה 08:30 לשאול מה שלומו ואמר לה שאשתו זרוקה במיטה והוא מארגן את הילדים, תאומים בני 5, לגני הילדים. הזכירה לו את הפגישה עם העובדת הסוציאלית, ואישר שבכוונתו להגיע. למרות שהיתה לו פגישה עם עובדת סוציאלית למחרת, הוא דרש יום לפני כן, בשל המצב הקשה שעובדת סוציאלית תבוא אליו הביתה, הוא זעק לעזרה, לא ידע מה לעשות עם אשתו שהיתה על הרצפה. אמרה בהודעתה שלא נראה לה שהוא באמת יבצע, נראה לה יותר שהוא זקוק לעזרה.

6. עדותה של מלכה לוי (ע.ת 2):

מנהלת את מחלקת הרווחה במועצה האזורית לכיש. קיבלה את הדיווח ביום 7/11/2013, מעדי העובדת סוציאלית של קופת חולים "מאוחדת", ביקשה טופס דיווח כתוב, שלחה לה את הטופס ופנתה למשטרת קרית גת והגישה דיווח על פי הטופס שקיבלה.

7. הודעת הנאשם (ת/1):

מבין על מה הוא נחקר, נכון שהיה אצל סימונה, היא עוזרת לו תמיד, הביא לה מסמכים של אשתו שהיא חולת סרטן ואחרי אירוע מוחי ודיברו ולא היה כלום, דיברה איתו יפה ואמרה שתעזור לו. הוא לא מסוכסך עם סימונה, היא עוזרת לו תמיד והרבה. לא היה שתני באותו יום. אמר לה שנואש וגמור ואין מי שיעזור לו לטפל באישה ובשני ילדים קטנים ואף אחד לא רוצה לעזור לו, לא מהרווחה ולא מאף מקום, לא איים. סיפר לה שאשתו נפלה באמבטיה ומה שכואב לו וזהו. **לא אמר לסימונה בשיחה שיהרוג את הילדים ואשתו ויתאבד, בחיים לא אמר דבר כזה**, לא יודע מאיפה היא הביאה את זה. אולי היא סיפרה את זה לעובדת הסוציאלית כדי שיעזרו לו כי הוא גמור כבר והם הבינו את זה אחרת, חושב שהיא הוסיפה את זה כדי שיעזרו לו ולא כדי לפגוע בו. לא איים ולא עשה שום דבר, מת על הילדים שלו, זרקו לו את האישה אחרי 4 שנים שהיתה בבית חולים והיא אחרי סרטן ואירוע מוחי משותקת בבית והיא עכשיו לבד בבית זרוקה כשהוא במשטרה.

8. המצב המשפטי:

טענת אין להשיב לאשמה:

בשלב בחינת הטענה על ביהמ"ש לבחון אך קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה, מבלי להתייחס למשקל הראוי שיוענק לאותן ראיות.

בע"פ 732/76 - מדינת ישראל נ' רפאל כחלון ו-2 אח'. (פ"ד לב(1), 170, עמ' 178-179), מאזכר כבוד השופט שמגר מתוך ע"פ 28/49 **היועץ המשפטי לממשלה נ' הרב יצחק מאיר לוין**, [פורסם בנבו], בעניין מידת ההוכחה הנדרשת לצורך קיום ראיה לכאורה :

"בית-המשפט לא יטה אוזן קשבת לטענה שלפיה אין להשיב לאשמה אם הובאו ראיות בסיסיות, אם כי דלות, להוכחת יסודותיה של העבירה שפרטיה הובאו בכתב-האישום. ראיות בסיסיות לענין זה אין משמען כאמור ראיות שמשקלן והיקפן מאפשר הרשעה על אתר, אלא כדברי בית-המשפט העליון ב-ע"פ 28/49, הנ"ל, ראיות במידה היוצרת אותה מערכת הוכחות ראשונית, המעבירה את הנטל של הבאת ראיות (להבדיל מנטל השכנוע) מן התביעה לנאשם. לענין משקלן של הראיות ובחינת אמינותן מן הראוי להוסיף, למען שלמות התמונה, כי ייתכנו נסיבות קיצוניות שבהן תעלה שאלה זו כבר בשלב הדיוני האמור : כך נקבע בשעתו, באנגליה, בגדר כלל של פרקטיקה (Practice note) , כי את הטענה אשר לפיה אין להשיב לאשמה ניתן להעלות, בעיקר, בהתקיים אחד משניים אלה : א. כאשר לא הובאה עדות כלשהי כדי להוכיח יסוד חיוני ומרכזי של האשמה, או ב. כאשר הסתבר בעליל, על פניו, כי כל הראיות שהובאו על-ידי התביעה הן כה בלתי-אמינות עד כי אף ערכאה שיפוטית בת-דעת לא היתה מסתמכת עליהן (All (E.R. 448 (1962 1) . אך מובן הוא כי נסיבות מן הסוג השני, שבהן ייזקק בית-המשפט בשלב של תום פרשת-התביעה לענין האמינות, הן חריגות ומכאן גם שההזדמנויות אשר בהן ייעשה יישום מעשי של כלל הפרקטיקה הזו, יהיו נדירות.... צריכות להיות ראיות להוכחתה של האשמה שהובאה.... אין ראיות כאמור, אין על מה להשיב, למשל : במקרה של גניבת חפצים צריכות להיות ראיות שהחפצים נגנבו והוא הדין בתביעה על אחזקת רכוש גנוב ובמקרה של טענות שוא צריכה להיות ראיה על טענת השוא וכו' ושוב, יכולה להיות עדות אם כי עדות קלושה על זיהוי.

אולם, לא בשלב זה על בית-המשפט לבחון את משקלן של הראיות ואת מהימנותם של העדים שהביאו ראיות אלה. מה שעליו לבחון הוא אם ישנה ראיה כלשהי או לאו, ובמילים, 'ראיה כלשהיא' אינני מתכוון לקורטוב (scintilla) של ראיה. אם בית המשפט סבור כי יש ראיות על נקודות חשובות אלה או אחרות, הרי תיקרא ההגנה להשיב." שם.

כלומר בטענה שאין להשיב לאשמה הטענה בדבר היעדר הוכחה משמעה כי אין בראיות שהוגשו כדי לבסס הרשעה אפילו יינתן בהן מלוא האימון, ויוענק להן מלוא המשקל הראייתי ולכן אין בפני מה להתגונן, וראוי לזכות הנאשם. נקבע כי די בקיומן של ראיות, ואפילו דלות, להוכחת יסודות העבירה. משקלן בשלב זה אינו רלבנטי שכן אין ביהמ"ש שוקל בשלב זה שיקולי מהימנות ואינו נותן משקל ראייתי.

אין חולק כי אשתו של הנאשם חלתה קשות והפכה סיעודית והנאשם לא היה מסוגל לטפל בה בנוסף לטיפול בילדיו בני החמש. גם אין חולק על כך שלמרות שהיה צורך למצוא לאשתו מסגרת מתאימה הדבר טרם נעשה בשל אילוצים בירוקרטיים ולכן הנאשם שם יתנו בעזרת קופת החולים והעובדות הסוציאליות והפך מבקר קבוע בקופה.

על פי עדות עדת השמיעה סימונה אביטבול הנאשם הגיע שוב באותו יום לקופה ודרש כי עובדת סוציאלית תגיע מיד לביתו. מתוך תסכול ויאוש עמוק אמר לה במר נפשו: **"אני לא יכול יותר, אני לא יכול יותר, אף אחד לא איכפת לו, אני אהרוג אותם ואתאבד"**. אף שלא נקב בשמות האנשים שבכוונתו להרוג היה ברור לה מהקונטקסט שמדובר באשתו ובילדיו, בהם אינו מסוגל לדבריו לטפל, ולכן דיווחה על כך.

בעדותה מסרה שלמעשה היה מדובר רק בדיבורים וכי לא היה פוגע בהם שכן טיפל באשתו במסירות. הוא גם אישר בפניה כי שתה מעט לפני כן.

הנאשם בהודעתו הכחיש כי אמר הדברים המיוחסים לו ואין לו הסבר מדוע המזכירה דיווחה זאת.

קיימת אם כן תשתית ראיתית לכאורית מספיקה לכך שאמר הדברים ולכן השאלה היחידה הינה אם ינתן מלוא האימון בעדותה של סימונה האם יש בדברים שנאמרו לגבש עבירת איום.

על עבירת האיום:

סע' 192 לחוק העונשין תשל"ז קובע כי: **"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו מאסר - שלוש שנים"**.

כב' השופט גולדברג בעפ 103/88 משה ליכטמן נ' מ"י (פ"ד מ"ג (3), 373) קבע כי אין לבחון את יסוד האיום הפיזי על פי קנה מידה סובייקטיבי של המאיים אלא על פי הערכתו של אדם סביר, כפי שהיא באה לידי ביטוי על רקע מכלול נסיבות המקרה, וכב' השופט ברק, כתארו דאז קבע כי "משמעו של היסוד הנפשי, שהמאיים הציב לנגד עיניו המטרה של הפחדה והקנטה, כי שאיפתו- ולא המניע שדחפו לעשות את המעשה- הייתה להשגתו של יעד זה ... לדעתי, יסוד נפשי זה מתקיים במקום שלמאיים הייתה מודעות, ברמה גבוהה של

הסתברות, כי היעד של הפחדה או הקנטה יתממש עקב אימו, גם אם אין לו שאיפה לכך...".

בע"פ 103/88 הנ"ל (עמ' 378-379) ניתח ביהמ"ש את יסודות עבירת האימים :

"שני יסודות לה לעבירת האימים. האחד יסוד המעשה: "המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחרותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר", והיסוד השני הוא היסוד הנפשי: "בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו". וכבר נאמר כי תכלית האימים היא שמבדילה בין העבירה שבסעיף 192 לחוק ובין זו שבסעיף 428, "בעוד שהעבירה לפי סעיף 192 נעברה, כשכוונת המאיים להפחיד את המאויים או להקניטו, הרי שמטרת האיום שבסעיף 428 היא להניע אדם 'לעשות מעשה או להימנע ממעשה שהוא רשאי לעשותו'. מכאן כי את פליליותם של האימים לפי כל אחת מן העבירות יש לבדוק על-פי הכוונה או המטרה של המאיים" (ע"פ 286/84 פד"י ל"ח (3) (576-575,572).

מניעת ההפחדה וההקנטה לשמן היא שעומדת ביסוד האינטרס החברתי המוגן בעבירת האימים שבסעיף 192. רוצה לומר, אינטרס החברה להגן על שלוות נפשו של הפרט (PERSON'S PEACE OF MIND) מפני מעשי הפחדה והקנטה שלא כדין. אינטרס חברתי נוסף אף הוא מוגן בעקיפין בעבירה זו, והוא נוגע לחופש הפעולה והבחירה של הפרט. כי גם אם אמרנו שאין בסעיף 192, בהבדל מסעיף 428, דרישה שמטרת האיום תהא להניע את המאויים לעשות מעשה או להימנע ממעשה, בידוע הוא שבמקרים רבים מושמעים אימים PER SE כמסר מוסווה להתנהגות המצופה מן המאויים. נמצא כי סעיף 192 מקדים רפואה למכה ומונע מלכתחילה פגיעה עתידית בחרות הפעולה של הזולת (ראה מאמרו של דר' ד' ביין, OFFENCES OF THREATS AND BLACKMAIL, OR A GUIDE TO "HOW TO SEE THE FOREST FOR THE TREES", IS.L.R. VOL. 17, . 62).

אולם גם אם הכיר המחוקק בשקט הנפשי של הפרט כערך מוגן מפני פגיעה שלא כדין, אין לבחון את יסוד "האיום", הוא היסוד הפיזי שבעבירה לפי סעיף 192, לפי קנה מידה סובייקטיבי של האדם כלפיו הופנה האיום. לפיכך נדחתה בע"פ 237/53 (פד"י ח', 299, 295) הטענה "ש'האימים' שהמערער השתמש בהם לא היו אימים של ממש, משום שלא הפחידו את מי שאליו היו מכוונים".

כפי שציין השופט ברנזון בפסק-הדין הנ"ל:

"איום הוא דבר אובייקטיבי שיש לבחון ולשקול אותו לפי הנסיבות של כל מקרה ומקרה. מספיק אם בנסיבות המלוות דרישה מסויימת במקרה קונקרטי, עלולה הדרישה להטיל פחד או בהלה בלבו של אדם רגיל".

האם באמירת הדברים למזכירה הרפואית, המאויימת, יש זיקה למושא האיום?

בברע"פ 2038/04 שמואל לם נ' מ"י (תק-על 2006(1), 66) כב' השופטת ביניש התייחסה בהרחבה לרכיבי

העבירה. שם הגיש המבקש בקשת רשות ערעור על החלטת בימ"ש מחוזי בה נטען כי אין צורך להוכיח זיקה כלשהי בין המאויים למושא האיום כחלק מיסודותיה של עבירת האיומים.

ביהמ"ש סיכם כי לשיטתו, היסוד העובדתי של עבירת האיומים כולל דיבור או התנהגות שיש בהם איום במובנו האובייקטיבי, הנבדקים בנסיבותיו הסובייקטיביות של המאויים וכי האיום צריך להיקלט אצל המאויים. בכך, לכאורה, מצמצמת פרשנות זו את תחולתה של העבירה בשל דרישת יסוד הקליטה, אך מרחיבה היא באשר לאפשרות שהמאויים הוא גם מי שתוכן האיום אינו מוסב כנגדו אלא כנגד אחר, שאין לקולט האיום זיקה אליו.

נקבע כי על היסוד הנפשי של הכוונה להפחיד או להקניט הקבוע בעבירת האיומים חלה הלכת הצפיות. מטעם זה ניתן לקבוע כי **גם אם המאויים לא התכוון להפחיד או להקניט את קולט האיום, אלא אדם אחר, די בכך שהמאויים צפה ברמת הסתברות גבוהה כי דבריו עלולים להפחיד גם את קולט האיום כדי שתתבצע בכך עבירת איומים מושלמת. דהיינו, אין בחוק דרישה להוכחת "זיקת ענין" בין המאויים לבין מושא האיום, ובנסיבות המתאימות, איום המוסב כנגד אדם אחר יכול להיות איום על השומע או קולט האיום.**

בברע"פ זה ציין ביהמ"ש כך: **"בדרך כלל, כאשר האמירה נמסרת לאדם, אשר בשל מעמדו או תפקידו כלפי המאויים יהיה בה כדי לערער את שלוות נפשו, והיא אכן נאמרה כדי להפחידו, הרי שהעדר הזיקה בין קולט האמירה לבין מושאה אינו משמעותי. כך, למשל, כאשר האמירה המאיימת נמסרת לעובד סוציאלי, פסיכולוג או שוטר, הרי שלהתנהגותו של המאויים יכולה להיות השפעה על נושאי תפקידים אלה בשל מעמדם המקצועי ואחריותם המקצועית. לפיכך, אמירה שנמסרת להם - גם כאשר מושא האמירה אינו מוכר להם - עשויה לעלות כדי איום כלפיהם, אם היא נאמרה במטרה להשפיע על שלוות נפשם ולהפחידם."**

9. מסקנות:

מהעדויות עולה כי הנאשם פנה לעדת תביעה 1 בכוונה שתסייע לו בהחשת הבאת עובדת סוציאלית לביתו. אף שלמחרת כבר נקבעה הגעת עובדת סוציאלית, אמר לה כי בשל מצבה הקשה של אשתו יש להקדים זאת, אולם כששמע ממנה כי העובדת הסוציאלית לא נעתרה לבקשתו, אמר לה לכאורה את שאמר. הואיל והיא זו אליה הפנה האמירה, היא המאויימת, כשמושא האיום אשתו ובניו.

אף שמדובר במזכירה רפואית ולא בעובדת סוציאלית, הרי בשל תפקידה, וחלקה בטיפול בו, מדובר בדברים שנועדו לערער את שלוות נפשה, לקנטרה ואף להפחידה, וזאת כפי הנראה על מנת שתעבירן לעובדת הסוציאלית, ומתוך תקווה שזו תשנה דעתה ובכל זאת תגיע לביתו. אף שאין צורך להוכיח כי המאויימת אכן חששה ודי להוכיח כי אדם מן היישוב במקומה יחשוש, הרי במקרה זה הוא הוא הצליח לערער שלוות נפשה עד כדי כך שזו מצאה לנכון לדווח על כך מיד. השאלה אם התכוון לרצוח את אשתו וילדיו, או לאו, לכן אינה רלבנטית כלל.

לאור האמור, קיימת תשתית ראייתית לכאורית שדי בה, אם תוכח, להרשעת הנאשם בעבירת האיום ולכן עליו

להשיב לאשמה.

העוזרת המשפטית, עו"ד זוהר, תתאם מועד מול הסנגורית לשמיעת פרשת ההגנה.

העתק החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, ג' אלול תשע"ד, 29 אוגוסט 2014, בהעדר הצדדים.